

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*miejsce
na naklejkę*

**EGZAMIN MATURALNY
Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE**

POZIOM PODSTAWOWY

10 MAJA 2019

**Godzina rozpoczęcia:
14:00**

**Czas pracy:
120 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 100**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 23 strony (zadania 1–33). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Zadanie 1. (4 pkt)

Formy demokracji bezpośredniej

Opis 1. Polega na udzieleniu na urzędowej karcie do głosowania pozytywnej lub negatywnej odpowiedzi na postawione pytanie lub pytania albo na dokonaniu wyboru między zaproponowanymi wariantami odpowiedzi.

Opis 2. Umożliwia określonej liczbie obywateli wniesienie projektu ustawy do parlamentu.

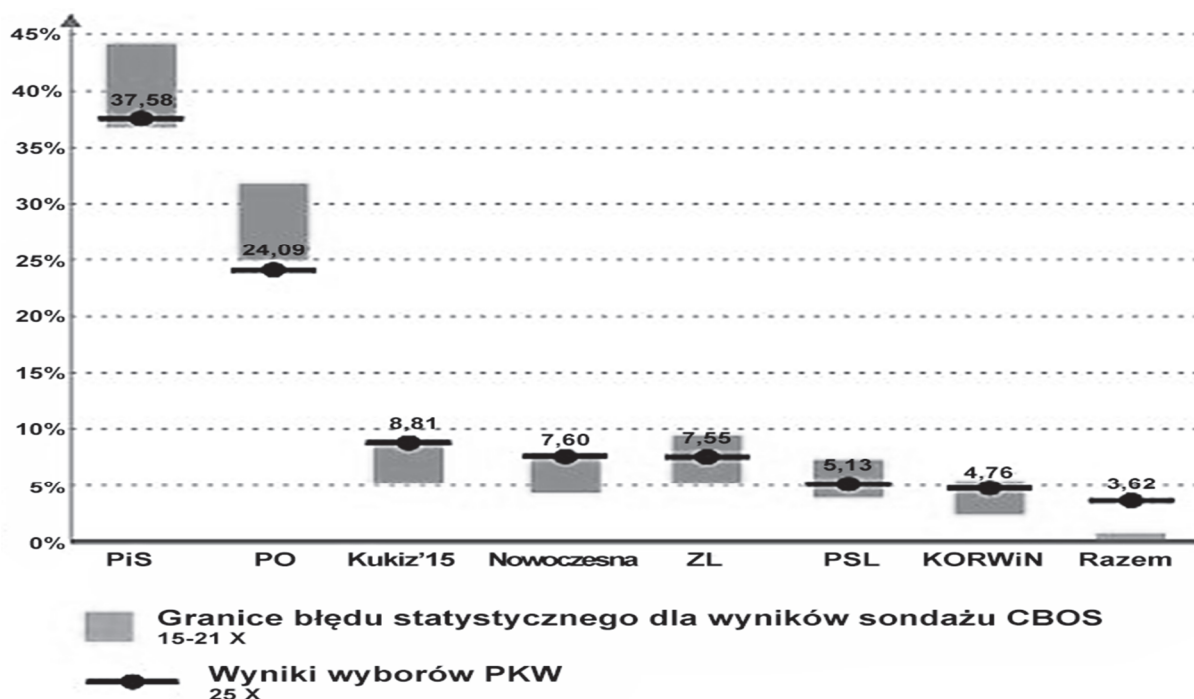
Opis 3. Umożliwia określonej liczbie obywateli uchylene – poprzez głosowanie – obowiązującego aktu prawnego.

Uzupełnij tabelę – do każdego opisu dopisz nazwę właściwej formy demokracji bezpośredniej i rozstrzygnij, czy forma ta jest stosowana w Rzeczypospolitej Polskiej.

Opis	Nazwa formy demokracji bezpośredniej	Stosowanie w Polsce (TAK lub NIE)
1.		
2.		
3.		

Zadanie 2. (6 pkt)

Wykres. Wybory do Sejmu RP w 2015 roku

„CBOS News” 2015, nr 38.

2.1. Na podstawie wykresu podaj pełne nazwy trzech partii politycznych, których komitety wyborcze otrzymały największą liczbę miejsc w Sejmie RP.

-
-
-

2.2. Rozstrzygnij, czy wszystkie zaprezentowane na wykresie partie, które sformowały niekoalicyjne komitety wyborcze, otrzymały subwencję z budżetu państwa. Swój wybór uzasadnij, odnosząc się do uregulowań prawnych oraz danych z materiału źródłowego.

Rozstrzygnięcie –

Uzasadnienie –

2.3. Podaj nazwę komitetu wyborczego, dla którego różnica – mierzona w procentach, a nie w punktach procentowych – między wynikiem uzyskanym a górną granicą błędu statystycznego w wyniku prognozowanym była największa.

Zadanie 3. (2 pkt)

Poglądy na temat pojmowania republiki

Tekst 1. Dwie wielkie różnice pomiędzy demokracją a republiką są następujące: pierwsza, iż w rządzie republikańskim sprawuje władzę mała liczba delegatów wybieranych przez resztę obywateli; druga, iż rząd ten może rozciągać swą władzę nad większą liczbą ludności i nad większym obszarem niż w systemie demokratycznym.

Tekst 2. „Republika” nie jest w ogóle formą rządów. Odnosi się to słowo wyłącznie do celu, spraw i przedsięwzięć, dla których rząd ma być powołany i którymi ma się zajmować: *res publica*, czyli sprawy publiczne albo publiczne dobro [...]. Rządy republikańskie [...] w naturalny sposób łączą się z systemem opartym na reprezentacji [...].

Historia idei politycznych: wybór tekstów, Warszawa 2001, t. II, s. 165–166, 180.

Przedstaw podobieństwo i różnicę w postrzeganiu republiki w obu przytoczonych tekstach.

Podobieństwo –

Różnica –

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.	2.	3.
	Maks. liczba punktów	4	6	2
	Uzyskana liczba punktów			

Zadanie 4. (2 pkt)

O reżimie politycznym w jednym z państw europejskich

Rozporządzenia i dekrety prezydenta mają [...] bardzo dużą moc prawną w przeciwieństwie do aktów Zgromadzenia Narodowego. [...] Pluralizm socjalny i ekonomiczny istnieje, jednak nikt nie może jego podmiotom zagwarantować ochrony przed ingerencją państwa. [...] Media są silnie kontrolowane przez władzę. [...] [W]ładza stara się przekonać obywateli, że polityka to zadanie prezydenta. [...] Liczba funkcjonariuszy milicji i żołnierzy wojsk wewnętrznych jest zaskakująco wysoka. Ich głównym zadaniem [...] jest zapewnienie bezpieczeństwa prezydentowi, rozpędzanie manifestacji i mitingów opozycji [...].

[...]votes.org

Rozstrzygnij, czy reżim polityczny opisany w tekście to totalitaryzm. Swój wybór uzasadnij.

Rozstrzygnięcie –

Uzasadnienie –
.....
.....
.....

Zadanie 5. (3 pkt)

Uzupełnij fragment *Kodeksu wyborczego* obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej – każdemu rodzajowi wyborów przyporządkuj odpowiednią liczbę. Odpowiedzi wybierz spośród: 18, 21, 25, 30, 35.

Art. 11. § 1. Prawo wybieralności (bierne prawo wyborcze) ma:

- 1) w wyborach do Sejmu – obywatel polski mający prawo wybierania w tych wyborach, który najpóźniej w dniu wyborów kończy lat;
- 2) w wyborach do Senatu – obywatel polski mający prawo wybierania w tych wyborach, który najpóźniej w dniu wyborów kończy lat;
- 3) w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej – obywatel polski, który najpóźniej w dniu wyborów kończy lat [...].

Zadanie 6. (3 pkt)

Przepisy prawne z jednej z polskich konstytucji

Art. 45.2. Posłowie mogą zwracać się do Prezesa Rady Ministrów i Ministrów z interpelacjami w sprawach dotyczących ich zakresu działania [...].

Art. 53.1. Każdy projekt ustawy, przez Sejm uchwalony, będzie przekazany Senatowi do rozpatrzenia.

2. Uchwałę Senatu, odrzucającą projekt lub wprowadzającą w nim zmiany, uważa się za przyjętą, jeżeli Sejm nie odrzuci jej większością 3/5 głosów.

Art. 54.2. Prezydent Rzeczypospolitej może w ciągu trzydziestu dni od otrzymania projektu ustawy zwrócić go Sejmowi z żądaniem ponownego rozpatrzenia, które może nastąpić nie wcześniej niż na najbliższej sesji zwyczajnej.

3. Jeżeli Izby Ustawodawcze większością ustawowej liczby posłów i senatorów uchwalą ponownie projekt bez zmian, Prezydent Rzeczypospolitej, stwierdziwszy podpisem moc ustawy, zarządzi jej ogłoszenie.

Art. 57.2. Ilekroć Konstytucja lub ustawy dla unormowania poszczególnej dziedziny z zakresu ustawodawstwa wymagają ustawy, dziedzina ta może być unormowana również dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej [...].

Dz.U. [...], nr 30, poz. 227.

6.1. Podaj różnice w udziale Prezydenta Rzeczypospolitej w stanowieniu prawa między rozwiązaniami z przytoczonych przepisów prawnych a przyjętymi w obecnie obowiązującej Konstytucji RP.

-
-

6.2. Podaj nazwę funkcji Sejmu RP, w ramach której organ ten mógł realizować kompetencje przedstawione w art. 45.2.

Zadanie 7. (3 pkt)

Fragment ogłoszenia o pracę w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Urzędowie

Jednostka	Urząd Gminy Urzędów
Stanowisko	młodszy referent ds. świadczeń rodzinnych
Wykształcenie	wyższe magisterskie
Wymiar czasu pracy	pełny etat, 8 godzin dziennie, 40 godzin tygodniowo
Miejsce wykonywanej pracy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Urzędowie, 23-250 Urzędów, ul. B. Dzikowskiego 1
Termin składania dokumentów	24-08-2012

www.bip.lublin.pl

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Powyższe ogłoszenie musiało zostać podane do wiadomości publicznej przed 24 sierpnia 2012 roku.	P	F
2.	Powyższe ogłoszenie pochodzi z Dziennika Urzędowego „Monitor Polski”.	P	F
3.	Oferta złożona do powyższego ogłoszenia przez absolwenta studiów I stopnia zostanie odrzucona z przyczyn formalnych.	P	F

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	4.	5.	6.	7.
	Maks. liczba punktów	2	3	3	3
	Uzyskana liczba punktów				

Zadanie 8. (2 pkt)

Uzupełnij tabelę – wpisz nazwy właściwych organów samorządu terytorialnego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Informacja	Nazwa instytucji
Kolegialna instytucja uchwałodawcza decydująca o powołaniu i odwołaniu marszałka województwa.	
Kolegialna instytucja wykonawcza, której przewodniczy marszałek województwa.	

Zadanie 9. (2 pkt)

O decyzji w sprawie władz gminy Ostrowice (powiat drawski, woj. zachodniopomorskie)

Decyzja o odwołaniu władz Ostrowic została podjęta zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym i w związku z nierokującą nadzieją na szybką poprawę i przedłużający się brak skuteczności w podejmowaniu działań publicznych przez organ gminy. Decyzję podjęła premier Beata Szydło na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji RP. Jest to decyzja w sprawie gminy wiejskiej Ostrowice – najbardziej zadłużonej w województwie zachodniopomorskim. Na odwołanie się władze Ostrowic mają 30 dni.

Na podstawie: www.portalsamorzadowy.pl

Zaznacz poprawne dokończenia zdań.

1. Organ, który objął władzę w gminie w wyniku decyzji wskazanej w tekście, to

- A. zarząd komisaryczny gminy Ostrowice.
- B. wojewoda zachodniopomorski.
- C. starosta powiatu drawskiego.
- D. wójt gminy Ostrowice.

2. Instytucja, która mogła rozpatrzyć ewentualne odwołanie władz Ostrowic od decyzji wskazanej w tekście, to

- A. Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Koszalinie.
- B. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie.
- C. Sąd Apelacyjny w Szczecinie.
- D. Sąd Okręgowy w Koszalinie.

Zadanie 10. (4 pkt)

Przepisy prawne z *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*

Przepis 1. [...] orzeka w sprawach [...] skargi konstytucyjnej [...].

Przepis 2. [...] kontroluje działalność organów administracji rządowej [...] z punktu widzenia legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.

Przepis 3. [...] stoi na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji oraz w innych aktach normatywnych.

Przepis 4. Przysługuje mu wyłączne prawo emisji pieniądza oraz ustalania i realizowania polityki pieniężnej.

Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483, z późn. zm. (stan prawny na 5 marca 2019 r.).

Do każdego przepisu prawnego dopisz pełną nazwę organu konstytucyjnego w Rzeczypospolitej Polskiej, którego kompetencji dotyczy ten przepis.

Przepis 1. –

Przepis 2. –

Przepis 3. –

Przepis 4. –

Zadanie 11. (3 pkt)

Fragment orzeczenia sądowego

Sygn. Akt XVIII RC 2016/12

Katowice, 17 kwietnia 2016 r.

Postanowienie

Sąd Okręgowy w Katowicach Wydział XVIII Cywilny Rodzinny po rozpoznaniu w dniu 17 kwietnia 2016 r. w Katowicach na posiedzeniu niejawnym sprawy z powództwa Eugenii Miller-Panek przeciwko Danielowi Panek o rozwód w przedmiocie przyznania należności dla świadka postanawia:

Oddalić wniosek świadka Barbary Miechowskiej o przyznanie kosztów podróży związanych ze stawiennictwem do Sądu na rozprawie w dniu 8 marca 2016 r.

Uzasadnienie

Jak wynika z daty stempla pocztowego, świadek nadała na poczcie wniosek o zwrot kosztów związanych ze stawiennictwem w sądzie w dniu 24 marca 2016 r. Na podstawie art. 92 ust. 2 *Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych* wniosek o przyznanie należności dla świadka składa się w terminie trzech dni od dnia zakończenia czynności z udziałem osoby uprawnionej do tych należności. W niniejszej sprawie świadek wraz z wezwaniem na rozprawę otrzymała pouczenie o prawie i sposobie zgłoszenia wniosku. Pomimo otrzymanego pouczenia świadek nie zachowała trzydniowego terminu.

Na podstawie: [www. saos.org.pl](http://www.saos.org.pl)

11.1. Zaznacz nazwę środka odwoławczego, który przysługiwał wnioskodawczyni we wskazanej sprawie.

A. odwołanie

B. skarga

C. apelacja

D. zażalenie

11.2. Uzupełnij tekst – wpisz nazwy właściwych sądów.

Środek odwoławczy przysługujący wnioskodawczyni we wskazanej sprawie powinna ona złożyć w, a rozpatrzyłby go

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	8.	9.	10.	11.
	Maks. liczba punktów	2	2	4	3
	Uzyskana liczba punktów				

Zadanie 12. (1 pkt)

Zaznacz nazwę aktu prawnego będącego źródłem powszechnie obowiązującego prawa w Rzeczypospolitej Polskiej, który został wydany przez organ egzekutywy w celu wykonania ustawy.

- A. Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy
- B. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 lipca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych
- C. Uchwała nr XXXVIII/961/2016 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie budżetu miasta stołecznego Warszawy na 2017 rok
- D. Zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 stycznia 2017 r. w sprawie wyznaczenia terminu przeprowadzenia egzaminu sędziowskiego w 2017 r.

Zadanie 13. (2 pkt)

Zaznacz dwa przepisy prawne zamieszczone w *Kodeksie cywilnym* obowiązującym w Rzeczypospolitej Polskiej.

- A. Jeżeli nie zastrzeżono innego terminu, termin gwarancji wynosi dwa lata [...].
- B. Pisma doręcza się osobom fizycznym w ich mieszkaniu lub miejscu pracy.
- C. Pełną zdolność do czynności prawnych nabywa się z chwilą uzyskania pełnoletności.
- D. Postępowanie mandatowe prowadzi finansowy organ postępowania przygotowawczego [...].
- E. Nie stanowi przestępstwa czyn zabroniony, którego społeczna szkodliwość jest znikoma.

Zadanie 14. (2 pkt)

Przepisy prawne z *Kodeksu karnego* obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 10. § 1. Na zasadach określonych w tym kodeksie odpowiada ten, kto popełnia czyn zabroniony po ukończeniu 17 lat.

§ 2. Nieletni, który po ukończeniu 15 lat dopuszcza się czynu zabronionego określonego w art. 134, art. 148 § 1, 2 lub 3 [...] może odpowiadać na zasadach określonych w tym kodeksie, jeżeli okoliczności sprawy oraz stopień rozwoju sprawcy, jego właściwości i warunki osobiste za tym przemawiają, a w szczególności, jeżeli poprzednio stosowane środki wychowawcze lub poprawcze okazały się bezskuteczne.

Art. 148. § 1. Kto zabija człowieka, podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 8, karze 25 lat pozbawienia wolności albo karze dożywotniego pozbawienia wolności.

Dz.U. 1997, nr 88, poz. 553, z późn. zm. (stan prawny na 5 marca 2019 r.).

Kazus

Po wyjściu z zakładu poprawczego szesnastoletni Jan K. brutalnie zamordował 57-letniego mężczyznę. Nastolatek przyznał się do dokonania tego czynu i wyjaśnił, że zrobił to, aby przywłaszczyć pieniądze i kosztowności ofiary.

Rozstrzygnij, czy sytuacja opisana w kazusie może stanowić przesłankę do zastosowania przepisu zawartego w art. 10 § 2 *Kodeksu karnego*. Swój wybór uzasadnij.

Rozstrzygnięcie –

Uzasadnienie –

.....

.....

.....

Zadanie 15. (3 pkt)

Przepisy prawne z *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*

Przepis 1. Każdy zatrzymany powinien być niezwłocznie i w sposób zrozumiały dla niego poinformowany o przyczynach zatrzymania.

Przepis 2. Przepadek rzeczy może nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu.

Przepis 3. Cenzura prewencyjna środków społecznego przekazu oraz koncesjonowanie prasy są zakazane.

Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483, z późn. zm. (stan prawny na 5 marca 2019 r.).

Do każdego przepisu prawnego dopisz nazwę właściwego prawa lub wolności człowieka.

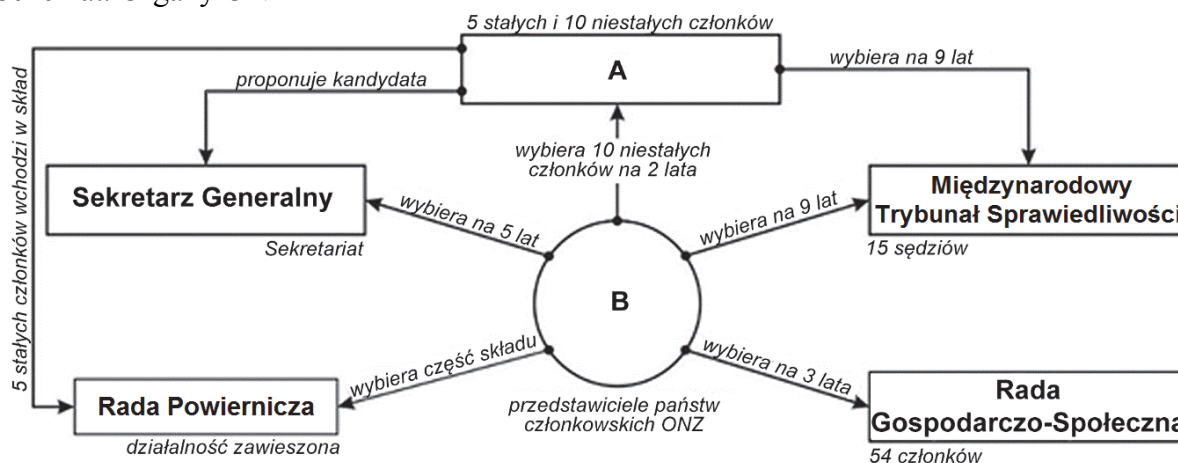
Przepis 1. – wolność

Przepis 2. – prawo

Przepis 3. – wolność

Zadanie 16. (2 pkt)

Schemat. Organy ONZ

Na podstawie: unic.un.org.pl

Podaj nazwy organów oznaczonych na schemacie literami (A i B).

A.

B.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	12.	13.	14.	15.	16.
	Maks. liczba punktów	1	2	2	3	2
	Uzyskana liczba punktów					

Zadanie 17. (1 pkt)

O międzynarodowym organie sądowym

Jest niezależnym, stałym międzynarodowym organem sądowym, mającym jurysdykcję nad osobami fizycznymi, które dopuściły się najpoważniejszych zbrodni o charakterze międzynarodowym, tj. ludobójstwa, zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych oraz zbrodni agresji. Działa na podstawie statutu, sporządzonego w Rzymie 17 lipca 1998 r., który wszedł w życie 1 lipca 2002 r.

Na podstawie: www.msz.gov.pl

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Tekst dotyczy

- A. Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości.
- B. Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.
- C. Międzynarodowego Trybunału Karnego.
- D. Komitetu Praw Człowieka ONZ.

Zadanie 18. (4 pkt)

O działaniach Polski

30 stycznia 1990 r. rząd Tadeusza Mazowieckiego złożył wniosek o przyjęcie do organizacji oraz zadeklarował chęć ratyfikacji europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, [...] Polska została 26 członkiem organizacji 26 listopada 1991 r., po spełnieniu warunku przeprowadzenia całkowicie wolnych wyborów parlamentarnych.

Udział Polski w organizacjach międzynarodowych,
red. S. Parzymies, I. Popiuk-Rysińska, Warszawa 2012, s. 203.

Uzupełnij tekst – wpisz nazwy: organizacji międzynarodowej (A.), trybunału stojącego na straży przestrzegania praw człowieka (B.), miejscowości (C.), oraz imię i nazwisko (D.).

Organizacja międzynarodowa, której dotyczy tekst, to (A.)

Wymieniony w tekście dokument stanowi podstawę działalności (B.)

.....,

mającego siedzibę w (C.) Polska wstąpiła do tej

organizacji i ratyfikowała wskazany dokument w okresie urzędowania Prezydenta RP

(D.)

Zadanie 19. (4 pkt)

Uzupełnij tabelę – do materiału źródłowego dotyczącego każdego z polityków dopisz jego imię i nazwisko oraz nazwę instytucji politycznej Unii Europejskiej, której przewodniczył lub przewodniczy.

Fotografia		
Biogram	Polski polityk i profesor nauk technicznych. W latach 1997–2001 Prezes Rady Ministrów RP. W latach 1999–2001 przewodniczący Ruchu Społecznego AWS. Eurodeputowany VI, VII i VIII kadencji. Kawaler Orderu Orła Białego.	Polski polityk i historyk. Poseł na Sejm w latach 1991–1993 oraz 2001–2014. Współzałożyciel Platformy Obywatelskiej i jej przewodniczący w latach 2003–2014. W latach 2007–2014 Prezes Rady Ministrów RP.
Imię i nazwisko		
Nazwa instytucji UE		

Zadanie 20. (3 pkt)

Fragment mapy politycznej Europy

www.worldatlas.com

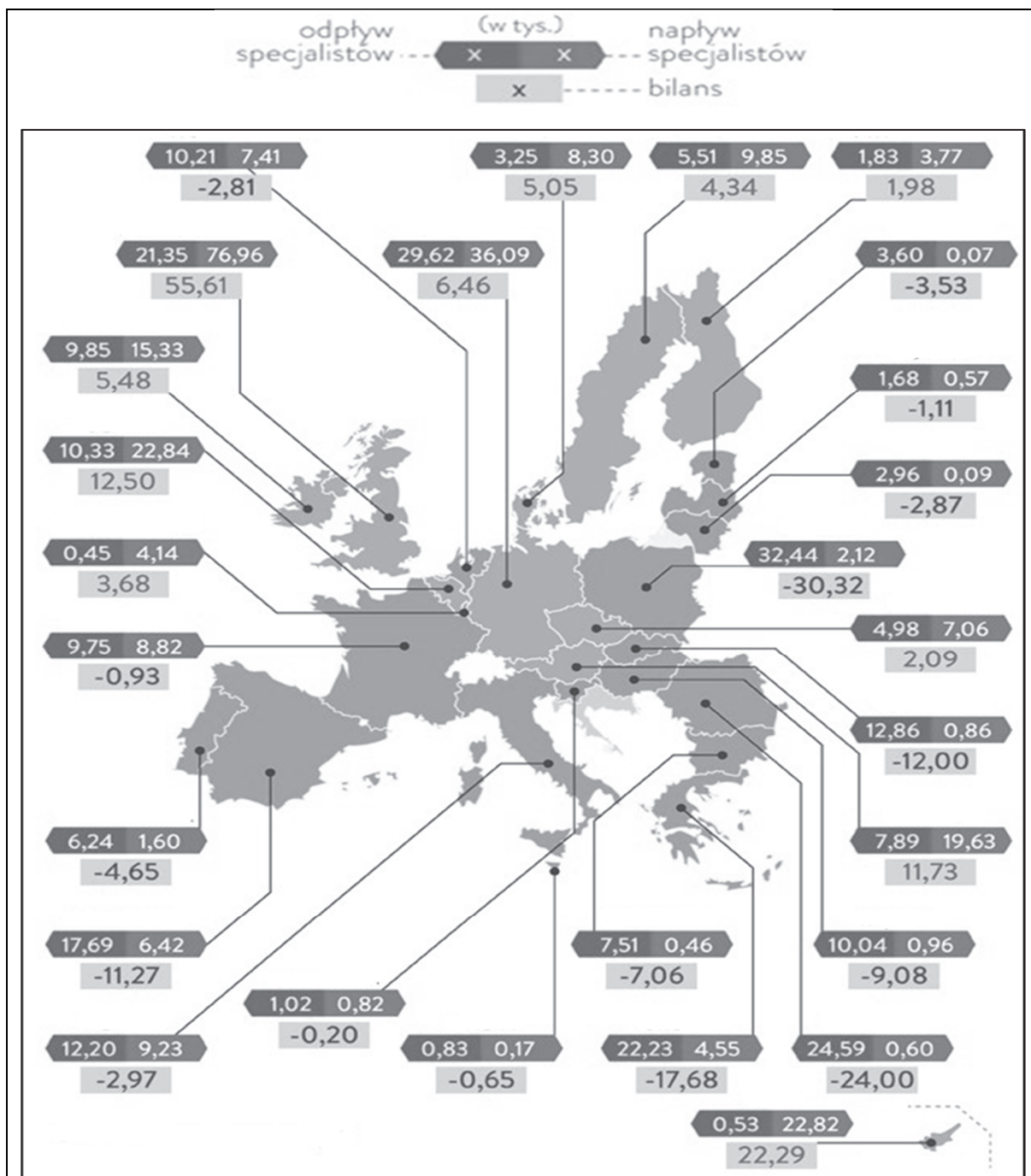
Uzupełnij tabelę – do każdej informacji dopisz nazwę właściwego państwa i numer, którym oznaczono je na mapie.

Informacja	Nazwa państwa	Numer
Państwo członkowskie Unii Europejskiej od 2013 roku. Nie należy do strefy Schengen i strefy euro.		
Państwo członkowskie Unii Europejskiej od 2004 roku. Należy do strefy Schengen i strefy euro.		
Państwo członkowskie Unii Europejskiej od 1995 roku. Należy do strefy Schengen i strefy euro.		

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	17.	18.	19.	20.
	Maks. liczba punktów	1	4	4	3
	Uzyskana liczba punktów				

Zadanie 21. (5 pkt)

Mapa. Migracje specjalistów w Unii Europejskiej w latach 2003–2014

www.biztok.pl

21.1. Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	W większości państw Grupy Wyszehradzkiej w latach objętych badaniem odnotowano ujemne saldo migracji specjalistów.	P	F
2.	W państwach bałtyckich imigracja specjalistów przekroczyła 1000 osób.	P	F
3.	W państwach Beneluksu liczba emigrujących specjalistów przekroczyła liczbę imigrujących specjalistów.	P	F

21.2. Podaj przyczyny procesów przedstawionych na mapie (po jednej o charakterze politycznym i społeczno-ekonomicznym).

przyczyna polityczna –

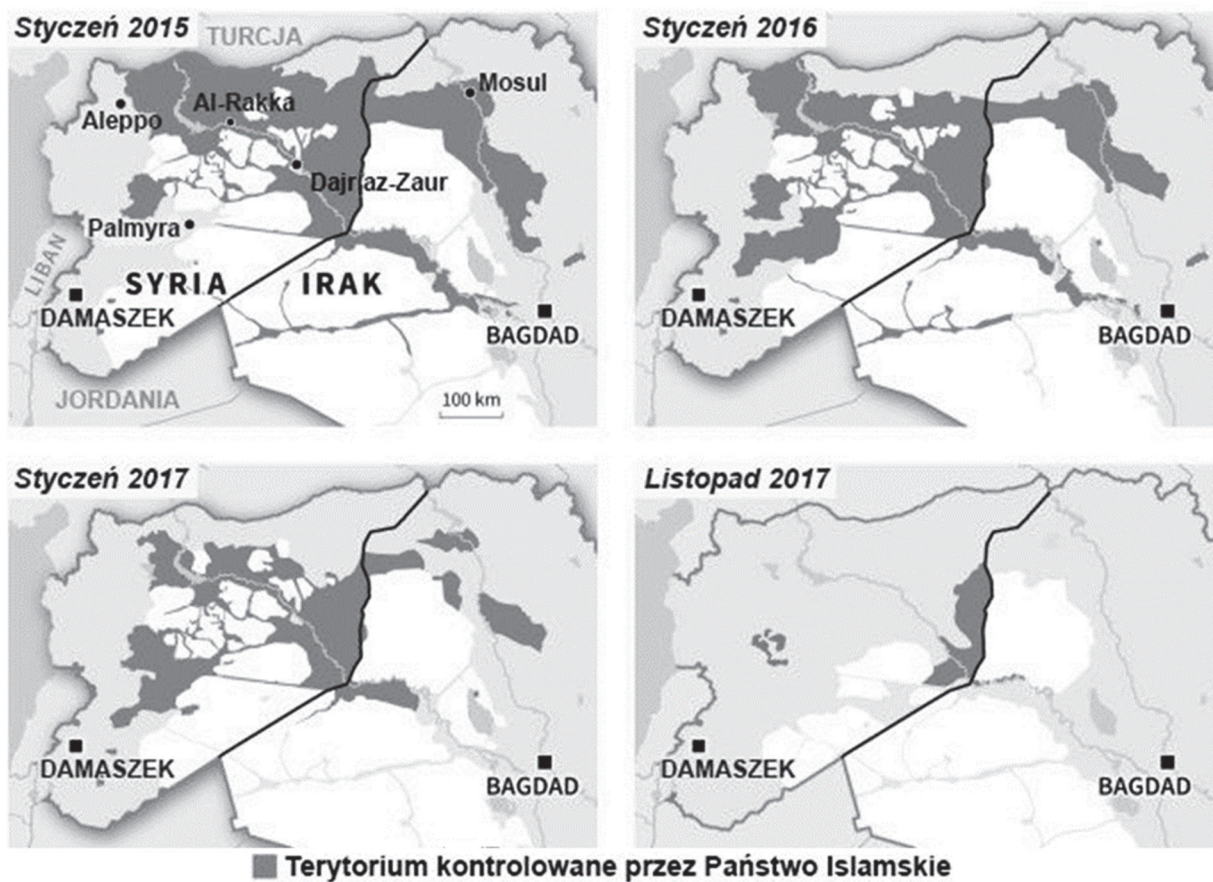
.....

przyczyna społeczno-ekonomiczna –

.....

Zadanie 22. (3 pkt)

Fragmenty map politycznych Bliskiego Wschodu (2015–2017)

Na podstawie: www.huffingtonpost.fr

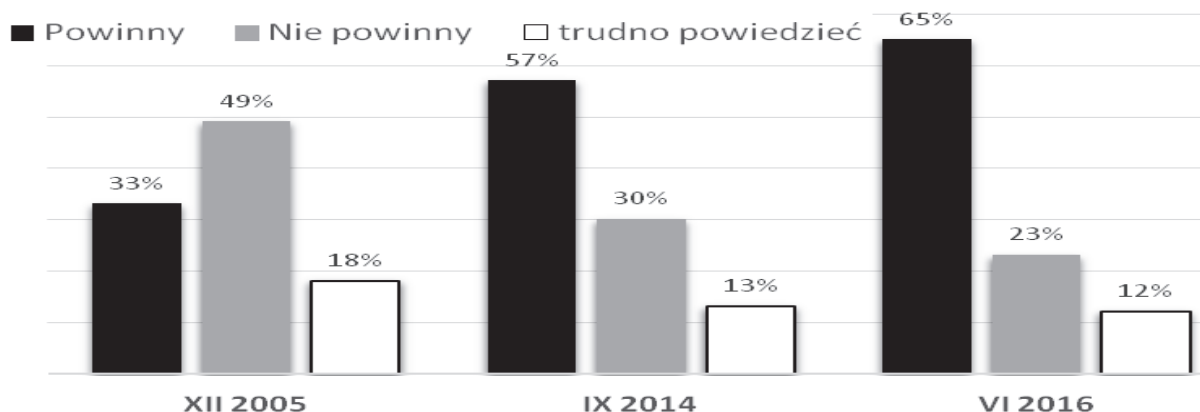
Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Przywódca organizacji, której terytorium przedstawiono na mapach, ogłosił powstanie kalifatu na terenach zajętych przez bojowników w Syrii i Iraku.	P	F
2.	Organizacja, której terytorium przedstawiono na mapach, prześladowuje również wyznawców islamu, którzy nie podzielają jej wizji państwa.	P	F
3.	Koalicję państw walczących przeciwko organizacji, której terytorium przedstawiono na mapach, tworzą wyłącznie państwa należące do NATO.	P	F

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	21.	22.
	Maks. liczba punktów	5	3
	Uzyskana liczba punktów		

Zadanie 23. (2 pkt)

Wykres. Odpowiedzi na pytanie: Czy uważa Pan(i), że w Polsce powinny stacjonować wojska innych państw NATO, czy też nie powinny?

Na podstawie: *Stosunek do NATO i obecności sojusznicznych wojsk na terenie Polski*,
Komunikat z badań CBOS BS/99/2016.

Przytaczając dane z wykresu, podaj tendencję w poglądach społeczeństwa polskiego na temat stacjonowania wojsk innych państw NATO na terytorium Polski.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 24. (1 pkt)

O jednym z procesów społecznych

Kształtuje w nowych członkach społeczeństwa świadomość norm i wartości społecznych i pomaga im wypracować poczucie tożsamości społecznej. Zachodzi za pośrednictwem różnych instytucji, takich jak rodzina, grupa rówieśnicza, szkoła, media.

Na podstawie: A. Giddens, P.W. Sutton, *Socjologia. Kluczowe pojęcia*, Warszawa 2014, s. 182–183.

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Proces społeczny przedstawiony w tekście to

- A. alienacja.
- B. innowacja.
- C. socjalizacja.
- D. tolerancja.

Zadanie 25. (2 pkt)

Opinia na temat wpływu internetu na stosunki międzyludzkie

Niektórzy socjologowie obawiają się, że rozwój internetu będzie prowadził do wzrostu izolacji jednostek i atomizacji społeczeństwa.

A. Giddens, *Socjologia*, Warszawa 2006, s. 495.

Podaj argument i kontrargument do opinii przytoczonej w tekście.

Argument –

.....

.....

Kontrargument –

.....

.....

Zadanie 26. (1 pkt)

Rysunek satyryczny

www.polityka.pl

Wyjaśnij problem przedstawiony na rysunku satyrycznym.

.....

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	23.	24.	25.	26.
	Maks. liczba punktów	2	1	2	1
	Uzyskana liczba punktów				

Zadanie 27. (3 pkt)

O PGR-ach

1. Dwadzieścia lat temu, po 44 latach funkcjonowania przestały istnieć Państwowe Gospodarstwa Rolne.
2. Pozostała po nich bieda, beznadzieja i bezradność.
3. Ostatni PGR przeszedł do historii 31 grudnia 1993 r. na mocy ustawy uchwalonej w październiku 1991 r. przez demokratycznie wybrany parlament.
4. Choć równie charakterystyczne dla czasów PRL-u jak wielkie budowy socjalizmu, nie doczekały się romantycznej legendy.
5. Najwięcej było ich na Ziemiach Odzyskanych.

Na podstawie: www.gloswielkopolski.pl

27.1. Wybierz zdania, w których zawarte są opinie. Wpisz w wyznaczone miejsca numery, którymi oznaczono te zdania.

27.2. Uzasadnij, że rozwiązanie gospodarstw, których dotyczy tekst, nie było jednym z czynników prowadzących do biedy klasy chłopstwa.

.....

.....

.....

Zadanie 28. (2 pkt)

Tabela. Ludność Polski według mniejszościowych identyfikacji narodowo-etnicznych (dane w tys.; uwzględniono identyfikacje zadeklarowane łącznie przez ponad 8 tysięcy przedstawicieli kategorii społecznych mających uregulowany ustawowo status prawny)

Identyfikacja narodowo-etniczna	zadeklarowana jako pierwsza		zadeklarowana jako druga
		w tym jako jedyna	
białoruska	36	30	10
kaszubska	17	16	212
łemkowska	7	6	3
niemiecka	59	36	67
romska	12	10	4
rosyjska	8	5	5
ukraińska	37	27	12

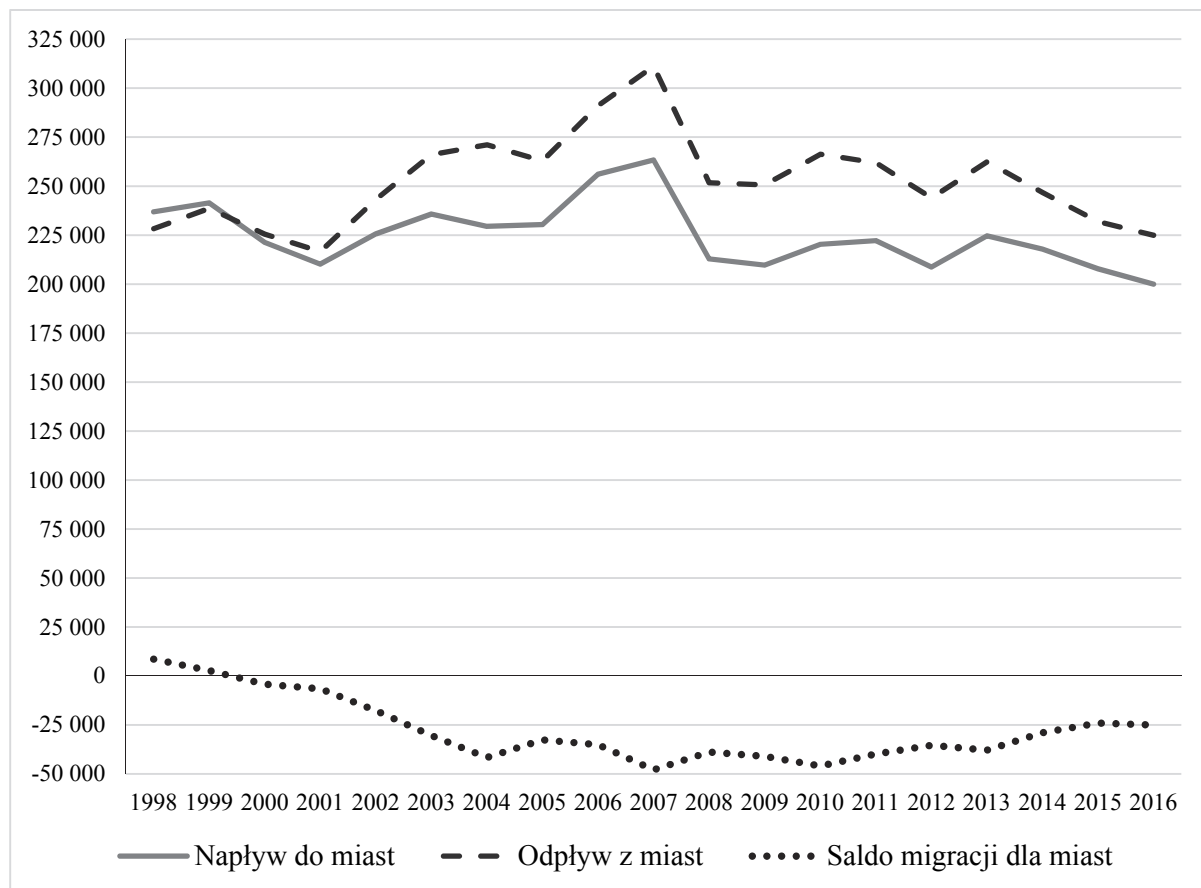
Na podstawie: *Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Raport z wyników*, Warszawa 2012, s. 105.

Uzupełnij zdanie – wpisz właściwe nazwy. Odpowiedzi wybierz spośród wymienionych w tabeli.

Z tabeli wynika, że w Polsce najliczniej reprezentowana identyfikacja mniejszościowa grupy o uregulowanym w ustawie statusie prawnym to identyfikacja, natomiast najliczniej wybierana identyfikacja grupy o statusie mniejszości etnicznej to identyfikacja

Zadanie 29. (3 pkt)

Wykres. Migracje wewnętrzne ludności Polski na pobyt stały w latach 1998–2016

www.stat.gov.pl

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Migracje wskazane na wykresie wpływają na liczbę ludności wiejskiej.	P	F
2.	W 2007 roku zarówno liczba migrujących do miast, jak i liczba migrujących z miast była największa.	P	F
3.	Dane z wykresu są wystarczające do stwierdzenia, że od 2000 roku liczba ludności miejskiej w Polsce zmniejszyła się.	P	F

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	27.	28.	29.
	Maks. liczba punktów	3	2	3
	Uzyskana liczba punktów			

Zadanie 30. (3 pkt)

Tabela. Polacy o wyborze miejsca zamieszkania

Miejsce zamieszkania	Gdyby miał(a) Pan(i) teraz możliwość wyboru miejsca zamieszkania, to czy wolał(a)by Pan(i) zamieszkać:											
	na wsi			w małym miasteczku			w średnim mieście			w dużym mieście		
	1998	2006	2015	1998	2006	2015	1998	2006	2015	1998	2006	2015
	w procentach											
Wieś	59	70	73	22	13	15	11	9	7	7	6	4
Miasto do 20 tys.	12	25	23	67	54	40	17	11	23	5	7	12
20–100 tys.	8	29	18	26	13	17	46	41	51	15	14	12
101–500 tys.	17	19	15	14	23	12	34	22	33	27	31	36
501 tys. i więcej	15	31	18	19	17	13	13	8	10	47	40	59
Miasta – ogółem	13	26	19	29	25	21	30	23	32	24	22	27

Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Kto marzy o życiu na wsi, a kto [–] o życiu w mieście?, Komunikat z badań CBOS BS/18/2015.

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	W latach 1998–2015 zmniejszał się odsetek respondentów z najmniejszych miast, którzy woleliby w nich mieszkać.	P	F
2.	Mieszkańcy wsi w 2015 roku ponad cztery razy częściej wskazali jako wybrane miejsce zamieszkania wieś niż mieszkańcy miast.	P	F
3.	W każdym z badań respondenci z największych miast częściej niż mieszkańcy innych miast deklarowali wolę mieszkania w dużym mieście.	P	F

Zadanie 31. (1 pkt)

O polskich miastach

Jedynie ok. 10 proc. nieruchomości obciąża u nas kredyt hipoteczny (w krajach „starej Unii” to ponad 50 proc.) i choć ten odsetek rośnie, barierą są niskie dochody Polaków. [...] Sytuację pogarsza niemal całkowite porzucenie przez miasta budownictwa komunalnego – liczba oddawanych mieszkań nie równoważy mieszkań prywatyzowanych czy też traconych ze względu na śmierć techniczną budynków. Do tego wszystkiego dochodzi jeszcze kryzys demograficzny i proces raptownej deindustrializacji po 1989 r.

[...] Miasta zachodnie, tracąc przemysł, nie straciły pozycji wynikającej z obecności centrów finansowych, badawczych, zarządczych. Polskie ośrodki takich centrów nie miały, a wiara, że będą je w stanie zbudować od zera, okazała się na wyrost. [...] Utraconego przemysłu nie był w stanie w pełni zastąpić model miasta, którego rozwój oparty jest na usługach, turystyce, wielkich i mniejszych imprezach oraz od początku XXI w. na przemysłach kreatywnych, nawet jeśli rozwój ten wspiera unijna kropłówka. Owszem, miasta rosną, ale rosną również długi, a jednocześnie maleje liczba mieszkańców (i podatników).

K. Nawrotek, *Historia miast jeszcze się nie skończyła*, „Polityka. Niezbędnik inteligenta” 2014, nr 10, s. 104.

Sformułuj wniosek wynikający z porównania, które przedstawiono w tekście.

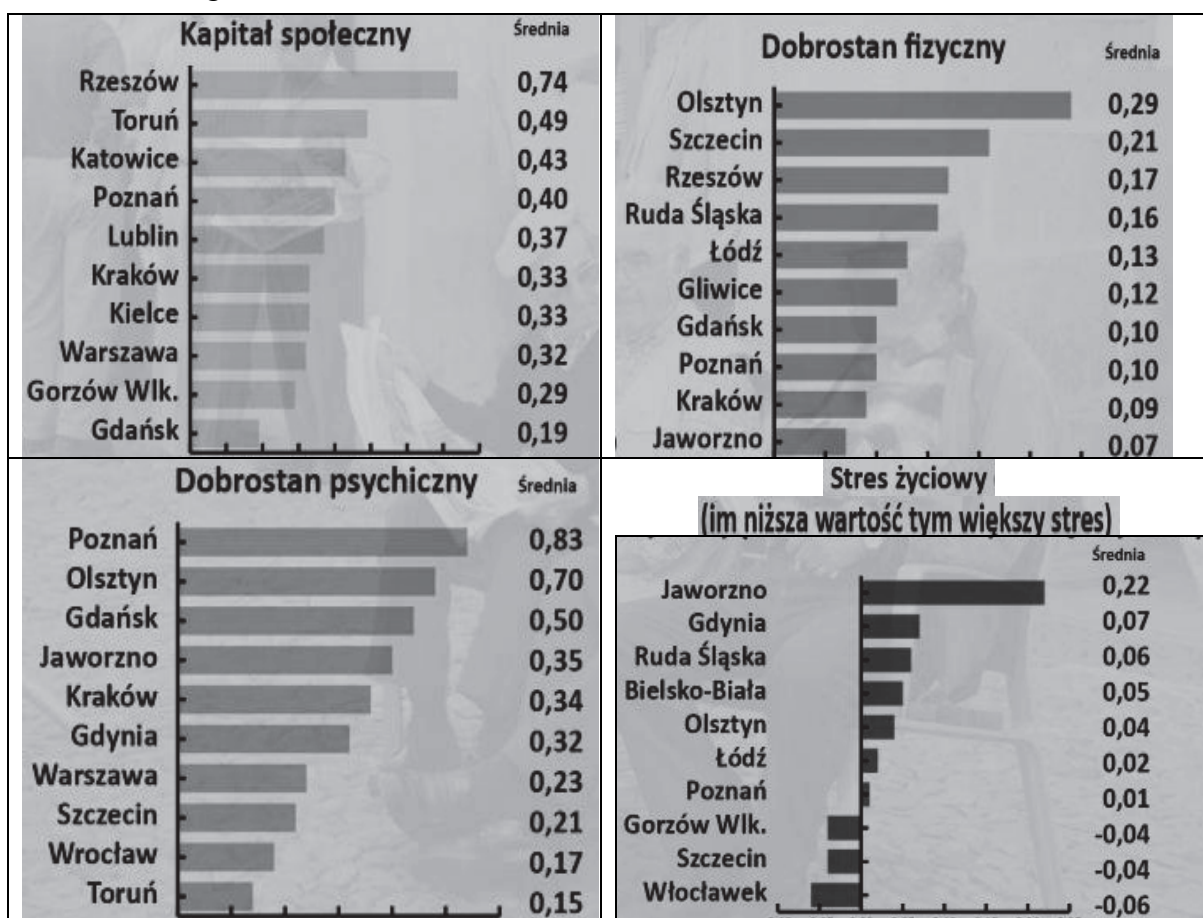
.....

.....

.....

Zadanie 32. (3 pkt)

Wykresy. Jakość życia w ocenie mieszkańców miast w Polsce – 10 najlepszych wyników w czterech kategoriach

Pieniądze to nie wszystko. W których polskich miastach jakość życia jest najwyższa, forsal.pl

Uzupełnij tekst – wpisz nazwę miasta (A.), nazwę kategorii (B.) oraz liczbę (C.).

Jedynym miastem, które we wszystkich podanych kategoriach objętych badaniem znalazło się w pierwszej dziesiątce, jest (A.) W porównaniu do innych miast, najbardziej korzystnie prezentują się odpowiedzi respondentów z tego miasta dotyczące (B.) W tej kategorii odnotowano także największą rozpiętość ukazanych wartości średnich wskazań respondentów, która wynosi (C.)

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	30.	31.	32.
	Maks. liczba punktów	3	1	3
	Uzyskana liczba punktów			

Odwołując się do materiałów źródłowych z zadań 29–32, scharakteryzuj stan polskich miast w aspekcie społecznym i gospodarczym oraz przedstaw czynniki, które mogą stanowić szanse i zagrożenia dla ich rozwoju.

[illegible]

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of multiple rows of horizontal dotted lines spaced evenly down the page, providing a guide for letter height and placement. The background is plain white, and there are no other markings or text present.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	33.
	Maks. liczba punktów	15
	Uzyskana liczba punktów	

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)